

"SSSR
LIDOVÝ KOMISARIÁT PRO VNITŘNÍ ZÁLEŽITOSTI
MOSKVA
čj. 794/5
5. března 1940
PŘÍSNĚ TAJNÉ

ÚV VKP(b) [Ústřední výbor Vsesvazové komunistické strany (bolševiků)]

soudruhu STALINOVÍ

V táborech pro válečné zajatce NKVD SSSR a ve věznicích západních oblastí Ukrajiny a Běloruska je nyní zadržováno velké množství bývalých důstojníků polské armády, bývalých pracovníků polské policie a zpravodajských služeb, členů polských nacionalistických kontrarevolučních stran, členové odhalených kontrarevolučních povstaleckých organizací, zběhů a jiných. Všichni jsou zapřísáhlými nepřáteli sovětské moci, plní nenávisti k sovětskému systému.

Zajatci z řad důstojníků a policistů v táborech se snaží pokračovat v kontrarevoluční práci a vedou protisovětskou agitaci. Každý z nich jen čeká na osvobození, aby se mohli aktivně zapojit do boje proti sovětské moci.

Orgány NKVD v západních oblastech Ukrajiny a Běloruska odhalily řadu kontrarevolučních povstaleckých organizací. Ve všech těchto kontrarevolučních organizacích hráli aktivní vedoucí úlohu bývalí důstojníci bývalé polské armády, bývalí policisté a četníci.

Mezi zadrženými přeběhlíky a narušiteli státní hranice je také značný počet osob, které jsou členy kontrarevolučních špiónážních a povstaleckých organizací.

V zajateckých táborech (bez vojáků a poddůstojníků) se nachází celkem 14 736 bývalých důstojníků, úředníků, statkářů, policistů, četníků, zajatců, branců a špiónů, z nichž podle národnosti 97 % tvoří Poláci.

Z nich:

Generálů, plukovníků a podplukovníků	- 295
Majorů a kapitánů	- 2.080
Poručíků, podporučíků a praporčíků	- 6.049
Důstojníků a nižších velitelů policie, pohraniční stráže a četnictva	- 1.030
Řadových policistů, četníků, dozorců a rozvědčků	- 5.138
Úředníků, statkářů, kněží a domkářů	- 144

Ve věznicích západních oblastí Ukrajiny a Běloruska je celkem 18.632 zatčených osob (z toho 10.685 Poláků), z toho:

bývalých důstojníků	- 1.207
bývalých policistů, rozvědčků a četníků	- 5.141
špiónů a diverzantů	- 347
bývalých statkářů, továrníků a úředníků	- 465
Členů různých kontrarevolučních a povstaleckých organizací a různých kontrarevolučních živlů	- 5.345
Přeběhlíci	- 6.127

Vzhledem k tomu, že se ve všech případech jedná o zatvřelé, nenapravitelné nepřátele sovětské moci, považuje NKVD SSSR za nezbytné

I. Navrhnout NKVD SSSR:

1) případy 14 700 bývalých polských důstojníků, úředníků, statkářů, policistů, zpravodajských důstojníků, četníků, domkářů a dozorců,

2) také případy 11 000 osob zatčených a vězněných v západních oblastech Ukrajiny a Běloruska, členů různých kontrarevolučních, špiónážních a podvratných organizací, bývalých statkářů, továrníků, bývalých polských důstojníků, úředníků a přeběhlíků - považovat za zvláštní případy a uplatnit na ně trest smrti.

II. Projednání případů provést bez předvolání zatčených osob a bez jejich obvinění a nařízení o ukončení vyšetřování a obžaloby v následujícím pořadí:

(a) Osoby držené v zajateckých táborech - podle osvědčení předložených Správou pro záležitosti válečných zajatců NKVD SSSR,

(b) Osoby držené ve vazebních táborech - na základě osvědčení ze spisů NKVD Ukrajinské SSR a NKVD BSSR.

III. Předat projednání případů a rozhodnutí trojce ve složení Berija, Merkulov a Bašgakov (náčelník 1. zvláštního oddělení NKVD SSSR).

Lidový komisař vnitra SSSR

L. Berija"

**1940 года., РАНЕЕ МАРТА 5, МОСКВА. — ЗАПИСКА Л. П. БЕРИИ И. В. СТАЛИНУ
С ПРЕДЛОЖЕНИЕМ РАССТРЕЛЯТЬ ПОЛЬСКИХ ОФИЦЕРОВ, ЖАНДАРМОВ, ПОЛИЦЕЙСКИХ,
ОСАДНИКОВ И ДРУГИХ ИЗ ТРЕХ СПЕЦЛАГЕРЕЙ ДЛЯ ВОЕННОПЛЕННЫХ И ЗАКЛЮЧЕННЫХ
ТЮРЕМ ЗАПАДНЫХ ОБЛАСТЕЙ УКРАИНЫ И БЕЛОРУССИИ
№ 794/Б Сов. секретно
ЦК ВКП(б) товарищу Сталину**

В лагерях для военнопленных НКВД СССР и в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии в настоящее время содержится большое количество бывших офицеров польской армии, бывших работников польской полиции и разведывательных органов, членов польских националистических к[онтр]р[еволюционных] партий, участников вскрытых к[онтр]р[еволюционных] повстанческих организаций, перебежчиков и др. Все они являются заклятыми врагами советской власти, преисполненными ненависти к советскому строю. Военнопленные офицеры и полицейские, находясь в лагерях, пытаются продолжать к[онтр]р[еволюционную] работу, ведут антисоветскую агитацию. Каждый из них только и ждет освобождения, чтобы иметь возможность активно включиться в борьбу против советской власти.

Органами НКВД в западных областях Украины и Белоруссии вскрыт ряд к[онтр]р[еволюционных] повстанческих организаций. Во всех этих к[онтр]р[еволюционных] организациях активную руководящую роль играли бывшие офицеры бывшей польской армии, бывшие полицейские и жандармы.

Среди задержанных перебежчиков и нарушителей госграницы также выявлено значительное количество лиц, которые являются участниками к[онтр]р[еволюционных] шпионских и повстанческих организаций.

В лагерях для военнопленных содержится всего (не считая солдат и унтер-офицерского состава) 14736 бывших офицеров, чиновников, помещиков, полицейских, жандармов, тюремщиков, осадников и разведчиков, по национальности свыше 97% — поляки.

Из них:

генералов, полковников и подполковников — 295

майоров и капитанов — 2080

поручиков, подпоручиков и хорунжих — 6049

офицеров и младших командиров полиции,
пограничной охраны и жандармерии — 1030

рядовых полицейских, жандармов,
тюремщиков и разведчиков — 5138

чиновников, помещиков,

ксендзов и осадников — 144

В тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии всего содержится 18632 арестованных (из них 10685 — поляки), в том числе:

бывших офицеров — 1207

бывших полицейских,
разведчиков и жандармов — 5141

шпионов и диверсантов — 347

бывших помещиков,

фабрикантов и чиновников — 465

членов различных к[онтр]р[еволюционных]

и повстанческих организаций и разного

к[онтр]р[еволюционного] элемента — 5345

перебежчиков — 6127

Исходя из того, что все они являются закоренелыми, неисправимыми врагами советской власти, НКВД СССР считает необходимым:

I. Предложить НКВД СССР:

1) дела о находящихся в лагерях для военнопленных 14700 человек бывших польских офицеров, чиновников, помещиков, полицейских, разведчиков, жандармов, осадников и тюремщиков,

2) а также дела об арестованных и находящихся в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии в количестве 11000 человек членов различных к[онтр]р[еволюционных] шпионских и диверсионных организаций, бывших помещиков, фабрикантов, бывших польских офицеров, чиновников и перебежчиков — рассмотреть в особом порядке, с применением к ним высшей меры наказания — расстрела.

II. Рассмотрение дел провести без вызова арестованных и без предъявления обвинения, постановления

об окончании следствия и обвинительного заключения в следующем порядке:

а) на лиц, находящихся в лагерях военнопленных, — по справкам, представляемым Управлением по делам военнопленных НКВД СССР,

б) на лиц, арестованных — по справкам из дел, представляемым НКВД УССР и НКВД БССР.

III. Рассмотрение дел и вынесение решения возложить на тройку, в составе т. т. Берия, Меркулова и Башгакова (начальник 1-го спецотдела НКВД СССР).

Народный комиссар внутренних дел Союза ССР

Л. Берия

Цит. по: Катень. Пленники необъявленной войны. Документы и материалы. / Под редакцией Р. Г. Пихои, А. Хейштора.